І чужому научайтесь,
І свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюз: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: — BArcly 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXII. Ч. 126. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 7-го ЛИПНЯ 1965 ЦЕНТІВ 10 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, JULY 7, 1965 No. 126. VOL. LXXII.

ОСТАННІ ВІСТІ

Вівторок, 6 червня 1965 року

В АМЕРИЦІ

КОНГРЕС ЗДА, ПОВЕРНУВШИСЬ ІЗ ЧОТИРОДЕННИХ ВАКАЦІЙ, почав у вівторок 6 липня свої дальші наради. На їх порядку будуть цього тижня важливі урядові законопроскти. Сенат розглядатиме прийнятий уже Палатою Репрезентантів й узгіднений конґресовою конференцією законопроскт про медичну опіку для старших осіб в рамцях Соціяльного Забезпечення. В політичних колах сподіваються, що він здобуде потрібну більшість в Сенаті. Палата Репрезентантів обговорюватиме проскт закону про громадянські права, схвалений уже Сенатом. Дебати над ним будуть обмежені до десяти годин, але є можливість, що будуть поставлені під розгляд численні доповнення до нього із „флору", що продовжить дискусію над цим законопроектом.

З БІЛОГО ДОМУ ПОВІДОМЛЕНО, що ЗДА плянують вислати офіційну делеґацію до Москви й інших столиць комуністичного бльоку для переговорів про можливість поширення торгівлі між Сходом і Заходом. Розмови в цій справі проведено між секретарем торгівлі Джаном Т.Коннором і провідниками сенатської і палатної комісій для справ торгівлі — сенатором Ворреном Г. Манюсоном та конґресменом Овеном Гаррісом. Усі три будуть правдоподібно членами плянованої американської місії. Президент Джансон досі ще не апробував остаточно цього пляну.

В ДОСЛІДНОМУ НУКЛЕАРНОМУ ОСЕРЕДКУ В КЕМБРІДЖ, МАСС., що працює під виданням Гарвардського і Массачузетського Інституту Технології, сталася в понеділок 5 липня трагічна своїми наслідками експльозія. Експерементальна комора із 95 ґальонами плинного гідроґену вибухла з ближче невідомих причин, попарюючи важко вісім працівників ляборагорії і спричиняючи шкоду на яких один мільйон долярів. Цей нуклеарний осередок був збудований на доручення і на дотації федеральної Комісії для справ атомової енерґії в 1955-1962 рр. Керівництво осередку подало до відома, що експльозія не спричинила ніякої загрози радіоактивности для навколишнього населення.

КОНҐРЕС ДЛЯ РАСОВОЇ РІВНОСТИ, що відбувається тепер в Дюргем, Північна Каролайна, прийняв був у понеділок 5 липня резолюцію з вимогою, щоб ЗДА відкликали свої війська з В'єтнаму. Цю резолюцію відкликано після того, як предсідник конґресу і крайовий голова цієї організації Джеймс Фармер переконав учасників конвенції, що ця негритянська організація мусить залишатися поза всякими пацифістичними рухами, обмежуючись тільки до боротьби за цивільні права.

СТРАЙК НЮЙОРКСЬКИХ ШОФЕРІВ ТАКСІВОК, який почався в понеділок 26 червня, закінчився в неділю 4 липня вночі, після того, як обидві сторони — і власники таксівок і шофери — погодилися на пропозицію міської управи, щоб її представник перейняв ролю посередника між ними. На посередника призначено кол. посадника міста Ню Йорку Вінсента Р. Імпеліттері, який виконуватиме цю ролю до 21 липня ц.р., коли в 38 таксівкарських ґаражах відбудуться вибори спільної репрезентації для всіх нюйоркських шоферів таксівок.

У СВІТІ

ПІВНІЧНИЙ В'ЄТНАМ ВІДКИНУВ суґестії, роблені дипломатичним шляхом, щоб зробити будь-які реальні концесії в заміну за припинення американських бомбових налетів — виявив державний серкретар Дін Раск у своїй промові, переданій через радіо „Голос Америки". Північний В'єтнам грубо зареаґував на пропозицію припинити висилання своїх вояків та зброї південно-в'єтнамським партизанам, або погодитись на воєнне перемир'я або розпочати мирові переговори. Тому Дін Раск ствердив, що крик пацифістів проти бомбардування Північного В'єтнаму не опертий на знанні дійсного стану справ у В'єтнамі.

ЗАХІДНЯ НІМЕЧЧИНА ВИГРАЛА СПІР із Східньою Німеччиною щодо плавби барж ріками і каналами, які лучать ті дві частини поділеної Німеччини. Східня Німеччина самовільно наклала гарач на капітанів західньо-німецьких барж по 50 дол. річної оплати — за дозвіл плавби до Західнього Берліну почерез 110 широку смугу, що проходить по східньо-німецькій території. Водночас вона зажадала, щоб усі члени залог мали східньо-німецькі, а не альянтські виказки. Тоді західньо-німецькі власті зупинили сім східньо-німецьких барж і перепустили їх аж тоді, коли ті відмовились від східньо-німецьких, а пред'явили альянтські довідки.

ЛЕОНІД БРЕЖНЄВ НАХВАЛЯВСЯ У ПРОМОВІ до ґрадуантів московської військової академії, що совєтські збройні сили насправді куди більші й могутніші, аніж проголошувані про них західні відомості. Брежнєв твердив, що Совєти мають антиракетні ракети та що можуть „знищити кожного аґресора чи групу аґресорів". Совєтський уряд збойкотував прийняття в американських амбасадах у Москві і Бонні з приводу 4 Липня. Найвищим урядовцем на тому прийнятті в Москві був голова американського відділу в совєтському закордонному міністерстві, Володимир Смірновський. Були приявні теж який десяток совєтських посьменників.

В ОБ'ЄДНАНИХ НАЦІЯХ ВІДБУДЕТЬСЯ В ТИЖНІ ВІД 22-26 ц. м. конференція економічних фахівців з 9-ох держав у справі 1-більйонової допомоги, яку — за ініціятивою президента Джансона з його промови з 7 квітня ц. р. плянується дати країнам Південної Азії. ЗДА і Японія вже зголосили по 200 мільйонів дол., Світовий Банк має дати 100 мільйонів. Фахові наради на місцях в цій справі переводить кол. президент Світового Банку Юджин Блек.

ГУАРІ БУМЕДЖІЄН, ГОЛОВА РЕВОЛЮЦІЙНОЇ РАДИ В АЛЬЖИРІ, ВІДМОВИВСЯ прийняти становище президента альжирської республіки, заявивши, що він не має політичних амбіцій. Все ж, 26-членна Революційна Рада обрала його на свого голову з титулом президента й доручила йому скласти новий уряд. 16-членне Політбюро, на яке спирався скинений 19 червня з влади Ахмед Бен Белла, — перестало існувати.

В ІРАКУ НАСТАЛА ПОВАЖНА КРИЗА на тлі спорів між президентом Абделем Салямом Аріфом і цивільними та військовими „нассеритами", себто беззастережними звеличниками президента Об'єднаної Арабської Республіки Нассера: вони вимагають повної злуки Іраку з тією Республікою (Єгиптом). Президент звільнив трьох міністрів-„нассеритів". В арабському світі спори поглиблюються.

4.000 ПАЦИФІСТИЧНИХ ДЕМОНСТРАНТІВ ПЕРЕДАЛИ БРИТІЙСЬКІЙ ПАЛАТІ ГРОМАД у Лондоні петицію із 100.000 підписами — з закликом до уряду, щоб він відсепарувався від „брутальної і антисоціяльної" політики Америки у В'єтнамі. Цю демонстрацію організувала Британська Рада для миру у В'єтнамі, де гуртуються різної масти пацифісти та дійсні й масковані комуністи.

День Незалежности відзначено урочисто в ЗДА і в інших країнах світу

Вашингтон. — Цьогорічний День Незалежности був відзначений богослуженнями й урочистими зібраннями в столиці і в інших більших містах ЗДА. Президент Джансон який провів кінець тижня на відпочинку в Джансон Сіті, Тексас, узав участь в Богослужбі, відправленій у місцевій церкві. З нагоди Дня Незалежности Президент одержав багато привітань і побажань від голів різних держав світу, в тому від президента Франції де Голля, який у своєму вітанні підкреслив „тривалу дружбу" між Францією і ЗДА. Урочисто був проведений цей день в американських амбасадах в усьому світі, які влаштували з цього приводу окремі прийняття і вечорі. В Парижі амбасадор Болен склав вінок під пам'ятником американським добровольцям, які боролися разом з французькими проти німецької агресії в 1914-18 рр., як також на гробі маркіза Лафаєтта і під пам'ятником графа Рошамбо — французів, які брали участь в Американській Революції. Користаючи з трьох вільних днів, населення великих міст заповнило місцеві надбережні пляжі або ж їхало масово на різні літниська і в подорожі по всій Америці. Як і кожного року, святкові дні скінчилися великою кількістю автомобілевих випадків: за тимчасовим підрахунком до 11 години вечора в понеділок 5 липня згинуло 497 осіб. У великих літниськових оселях в трьох стейтах ЗДА — Огайо, Айова і Мізурі відбулися бурхливі бешкети молоді, у висліді було 25 поранених. Поліція мусіла інтервенювати й арештувала понад 300 молодих людей. Відбувалися такі ж бешкети також в літниську Лейк Джордж, стейту Ню Йорк.

Тисяча осіб скористали з відпочинкових і розвагових удогіднень Союзівки під час довгого кінця тижня

Союзівка, Керґонксон, Н.Й. — Кругло тисяча осіб не тільки з довколишніх, але і віддалених стейтів та з Канади скористали з неперевершених відпочинкових і розвагових удогіднень цієї оселі Українського Народного Союзу в Кетскильських горах під час зв'язаного з Днем Незалежности 4-го липня довгого кінця тижня. Між приявними були також гості з далеких країн: п. Осип Пона з Австралії, що перебуває тепер на відвідинах в ЗДА, та пп. Антін й Ірина Шаруновичі з Венесуелі. Серед гостей мабуть більшість становила молодь. Під час цих вільних від праці днів великий, „олімпійський" басейн Союзівки, численні удогіднення для різних родів спорту, зокрема тенісу, великий обшир Союзівки під час дня та велика заля павільйону „Веселка" під час вечірніх культурно-розвагових імпрез і опісля площа до танців під вільним небом були заповнені гостями. Відбулося дві культурно-розвагові імпрези, одна в суботу і друга в неділю ввечері. В суботу в заповненій залі павільйону „Веселка" дали концерт співачка нюйоркської міської опери Марта Кокольська, яка при фортепіяновому акомпаніяменті проф. Галі Клим виконала три пісні Нижанковського та аріз з опер Верді і Пучіні, та скрипаль Оксана Ленець, яка при фортепіяновому акомпаніяменті Володимира Гентоша виконала ряд творів українських та чужих композиторів. Чергового дня, в неділю 4-го липня, програму культурно-розвагового вечора на Союзівці заповнили танцювальна група П. Марунчака з Монтреалю та артист Анатоль Радванський з Філядельфії, що виступав зі своїми оригінальними монологами в ролі „Юзька Калафатюка". Танцювальна група П. Марунчака, в супроводі тріо Союзівки виконала ряд народних танків і публіку зокрема одушевив сольовий виступ 8-літнього сина п-ства Марунчаків, що виконав гопака. Обидвома вечорами проводив маестро Володимир Гентош. Після імпрез відбулися багатолюдні забави з танцями під вільним небом. До танців грала оркестра „Амор".

На „Союзівці" оформлюється українська католицька парафія

Союзівка, Керґонксон. — В короткому часі на цій оселі УНСоюзу має бути оформлена окрема українська католицька парафія - місія, що належатиме до Стемфордської єпархії з Владикою Йосифом Шмондюком на чолі. Вістку про це подав вакаційний душпастир Союзівки всч. о. Любомир Гузар на проповіді під час Служби Божої в неділю, 4-го липня, запрошуючи мешканців Союзівки та околиць на окремі наради в цій справі, що мають відбутися в неділю, 11-го липня, на Союзівці. Сотні осіб приявні на Богослуженні в неділю на Союзівці, свідчили про потребу оформлення такої парафії-місії.

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ БОЇ ВЕДУТЬСЯ НА РІЗНИХ ВІДТИНКАХ

АМЕРИКАНСЬКЕ ЛЕТУНСТВО БОМБАРДУВАЛО ФОРТЕЦЮ ДІЄНБІЄНФУ. — КОМУНІСТИ ЗДОБУЛИ ВІЙСЬКОВУ СТАНИЦЮ І, ВИНИЩИВШИ ОБОРОНЦІВ, ЗАЛИШИЛИ ЇЇ. — МИРОВО-ПОСЕРЕДНИЦЬКА МІСІЯ ДЕРЖАВ БРИТІЙСЬКОГО КОММОНВЕЛТУ ОСТАТОЧНО СКІНЧИЛАСЯ НЕВДАЧЕЮ.

Сайгон. — Напереломі минулого і цього тижня бої в Південному В'єтнамі шаліли на різних відтинках — з перемінним щастям. Американське летунство продовжувало бомбардувати однаково позиції комуністичних партизанів на території Південного В'єтнаму, як теж різні військові цілі в Північному В'єтнамі. Поновлено бомбардування важкими машинами Б-52 з острова Ґуам так званої „Зони Д", при чому скинено на ту джунґлею покриту смугу 500 тонн бомб. Нічого не сказано про висліди тієї акції. Бомбардовано теж у Північному В'єтнамі вперше перетворену комуністами у фортецю місцевість Дієнбієнфу, що увійшла була в історію, як найбільша програ французької колоніяльної армії, після чого Франція погодилась у Женевському договорі з 1954 року на створення з французького Індокитаю трьох незалежних держав — В'єтнаму, Лаосу і Камбоджі — та на поділ В'єтнаму частини, комуністичну і вільну. Бомбардування Дієнбієнфу американським летунством має радше психологічно - пропаґандивне, як стратеґічне значення — коментує західня преса. З другого боку — комуністичні партизани, після багатогодинної облоги здобули військову станицю Баджія в джунґлі за 330 миль на північний схід від Сайґону. Вони винищили всю тамошню залогу, що її становили коло 300 південно-в'єтнамських вояків, при чому згинули теж 2 американці, 4 були ранені, а одного схоплено в полон. Коли наспіла відсіч — комуністи вже відтяглись знову в джунґлю, поруйнувавши ту станицю. Зате в дельті ріки Меконґ південно-в'єтнамський наступ заскочив поважні сили партизанів: на побоєвищі нараховано 212 трупів комуністів, а багатьох вбитих комуністи забрали з собою.

В Бонському парляменті заторкнено справу Тижня Поневолених Націй

Бонн. — 15 червня ц. р. у нижчій палаті парляменту Німецької Федеративної Республіки, „Бундестаґу", її член д-р Оберлендер зголосив чотири короткі запити до уряду, — чи урядові відомо, що в ЗДА існує закон, за яким Президент проголошує щорічно 17 липня Тиждень Поневолених Народів, і чи уряд це думає, що було б добре прийняти подібний закон, який підкреслив би перед цілим світом, що Німецька Федеративна Республіка стоїть за самовизначення всіх поярмлених країн і народів, зокрема так званих сателітів СССР. Наступного дня міністер закордонних справ д-р Шредер дав обширну відповідь Оберлендерові. Він заперечив, наче б західньо-німецький уряд хотів чи підготовляв зголошення законопроєкту, подібного до американського закону про Тиждень Поневолених Народів. Однак водночас рішуче підкреслив становище Західньої Німеччини, що „признає право до волі, самовизначення і державної незалежности не тільки німецького народу, але всіх народів світу і що старається осягнути це". Міністер Шредер мотивував брак потреби подібного закону у Західній Німеччині саме фактом, що Західня Німеччина вважає справу самовизначення німецького народу за найпершу справу своєї політики і що тому ніхто не може мати ніяких сумнівів у цьому.

В Гантері відкрито вакаційну виставку образів мистця Едварда Козака

Гантер, Н. Й. — В неділю, 4-го липня, тут в павільйоні „Ксеня" на „Кобзярівці" відбулося відкриття вакаційної виставки образів одного з найпопулярніших і найвидатніших наших мистців - малярів Едварда Козака, відомого „ЕКА". На виставці показано всіх 75 творів - образів цього мистця, мальованих або чистою темперою, або технікою мішаною: темпери, акрилики і плястри. Між виставленими образами є 14 із серії „Українського Парнасу", оригінальні портрети відомих наших культурних діячів. Виставка втішається великою популярністю, доказом чого може послужити факт, що вже в перших годинах після відкриття її відвідало понад 300 осіб. Виставка триватиме впродовж літа. Відкриття виставки попередив влаштований в тій же залі літературно - розваговий вечір з виступами мистця Е. Козака та фейлетоністів Івана Керницького - Ікера і Миколи Понеділка.

ДОМІНІЯЛЬНИЙ З'ЇЗД СОЮЗУ УКРАЇНОК КАНАДИ

Торонто, Онт. — В днях 9, 10 й 11 липня ц. р. відбудеться тут в залях Катедри св. Володимира при 404 Бетирст вул. Домініяльний з'їзд Союзу Українок Канади, що його очолює Анна Токарик. У програмі з'їзду: привіти, звіти членів Центральної Управи і Контрольної Комісії, обрання нової Центральної Управи, обговорення проєкту участи Союзу у відзначенні сторіччя Канади, як також дискусійний панель на тему рідної мови, виховання і видань, в якому братимуть участь з доповідями і як головні дискутанти д-р Г. Янішевська, Н. Базюк, С. Стечишин Н. Когуська.

ФУТБОЛІСТИ УСК-У НЮ ЙОРК ЗДОБУЛИ ЧЕМПІОНАТ І ЧАШУ ЗДА

Змагуни дружини Українського Спортового Клюбу, які здобули футбольну першість і Чашу ЗДА 1965 року.

Шикаґо, 4-го липня. — В других фінальних змаганнях за Чашу ЗДА, які відбулися тут на стадіоні Гансон Парку, футболісти Українського Спортового Клюбу з Ню Йорку вибороли перемогу 4:1 над твердим і завзятим суперником, німецькою дружиною „Ганза" з Шикаґо. У висліді цієї виграної дружина УСК-у здобула Чашу ЗДА і стала чемпіоном країни на 1965 рік.

В нормальному часі цих відплатних фінальних змагань, тобто по 90-ти хвилинах гри, вислід був знову нерішений 1:1, як і в першій зустрічі цих фіналістів у Ню Йорку. Також і в цих змаганнях шикаґівські футболісти зуміли здобути перші ворота з вільного, якого стріляв В. Рой на 50-ій хвилині гри. Двадцять хвилин пізніше УСК вирівняв зі стрілу П. Шеферса. Протягом цих 90-ти хвилин УСК мав постійну легку перевагу і декілька нагод, головно в другій половині, вирішити змагання в свою користь. У зарядженій догривці 2 х 15 хвилин цей самий П. Шеферс здобув другі ворота, після втрати яких „Ганза" повела більше відкриту гру, стараючись ще рятувати Чашу. Внаслідок цього УСК скоро підвищив вислід на 3:1 зі стрілу Володимира Шмотолохи на 10-ій хвилині догривки. По зміні піль, у 23-ій хвилині П. Сметгирст устійнив чертвертими воротами вислід зустрічі на 4:1. В догривці УСК мав значну перевагу над „Ганзою" і його напад прогайнував ще декілька добрих нагод здобути більше воріт. Змаганням приглядалося понад 3,000 осіб, в тому більша частина українських громадян Шикаґо, делеґація яких привітала дружину УСК-у квітами на початку змагань.

Першість і Чаша ЗДА є не лише вислідом доброї гри змагунів на гриці, але і овочем невтомної праці Управи УСК-у, а в тому в першу чергу менажера дружини, Ярослава Куровицького. Це досягнення футболістів було можливим завдяки моральній і матеріяльній піддержці численних членів і симпатиків УСК-у.

На Чаші ЗДА по цій перемозі буде вже четвертий раз виґравірувана назва „Юкрейніси", бо в останніх шости роках це вже четвертий чемпіонат країни, що його здобула українська дружина. В роках 1960, 1961 і 1963 першість і Чашу ЗДА здобули футболісти „Тризуба" з Філядельфії.

УКРАЇНЦІ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ

ЗАГАЛЬНІ ЗБОРИ НІМЕЦЬКО-УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА

Мюнхен. — Німецько-Українське Товариство, що діє головно в Мюнхені, відбуло 16 червня ц. р. в гостинниці „Схолястика" свої чергові загальні збори. Головною ділянкою діяльности були в цій каденції видавнича діяльність та організаційна в напрямі створення філій товариства в інших містах Німеччини. Журнал „Украіне ін Ґеґенварт ундФерґанґенгайт" виходив реґулярно, а також видано чудову книжку німецькою мовою „Шевченко як маляр". Філії вдалося створити в Штутґарті та Бонні.

Можливостей поширити діяльність товариства є багато і збори виявили надію, що нова управа ці можливості використає. До нової управи обрали збори таких осіб: д-р Ф. Редер — голова, доц. Горн — перший заступник, реґірунґсдіректор Руґвандель — другий заступник, ред. Антохій — генеральний секретар, пані Гільґер — секретарка, п. Шарко — касир, д-р Прокопчук — пресовий референт, редактор Леник — організаційний реф. Контрольну Комісію очолює мґр Мельник, а Раду Товариства пані Слава Стецько. За зміненим статутом при Товаристві має бути створена Кураторія, до якої управа та Рада Товариства покличуть 25 українських і німецьких громадян.

ЗГОРІВ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ ДІМ В СІДНЕЇ

Сідней, Австралія. — Як повідомляє віннезький „Поступ" з 4 липня ц. р. українська громада одного з передмість Сіднею — в Сефтоні мала велику втрату, згорів її Народний Дім. Причин пожежі не встановлено. Українська громада в Сефтоні належить до найактивніших в австралійському стейті Новий Південний Велс Дім збудували українці власними силами, з членських внесків і пожертв.

Пластуни почали літне таборування

Ню Йорк (Ю.Ф.). — З днем 3-го липня розпочалися на всіх пластових оселях многочисельні літні табори. На „Вовчій Тропі" в Іст Четгем, Н.Й., розтаборилося 150 юнаків під проводом ст. пл. І. Ісаєва, І. Юрчука та Ю. Савчина, а в 5-ох новозбудованих куренях і будинках таборує 150 новаків під проводом пл. сен. Я. Шегрина і ст. пл-ів П. Дармограя та З. Ушака. На недалекій оселі „Бобрівка" б. Гартфорду цього ж дня розпочали таборувати 50 новачок під проводом пл. сен. Ч. Самокіш, 60 юначок під проводом ст. пл. Н. Павлюк, а подальше розложили свої шатра юнаки в числі 65 під проводом ст. пл. Б. Павлюка.

В горах Адірондак зібралися 3-го липня пластуни-юнаки на найбільш цікавий та новий табір летунсько-водноґірський в числі 22 із терену ЗДА і Канади з 10 членами проводу, в якому командантами є крайовий командант пластунів ст. пл. Я. Лучкань, пл. сен. В. Пилишенко і ст. пл. Б. Клюфас. Саме коли на „Вовчій Тропі" в неділю 4-го усі таборовики і гості зібралися для вислухання торжественних Богослужб українського католицького і православного обрядів, які відправили капеляни оселі, члени летунського табору пролетіли над оселею, кинувши летючки з привітом для своїх друзів пластунів.

В середніх стейтах таборують в липні на пластовій оселі „Новий Сокіл" біля Бофало юначки і новачки під проводом ст. пл. К. Клюфас і ст. пл. А. Малиновської, а на „Зеленому Ярі" біля Дітройту юначки і новачки під проводом ст. пл. О. Грушкевич і ст. пл. М. Савчук. В найближчому тижні розпічнуть водний мандрівний табір на канадійському терені старші юнаки з Дітройту під проводом пл. сен. І. Короля і ст. пл. О. Лебедовича.

Після двох тижнів таборування — в День Пластуна-Пластунки — пластові оселі будуть відкриті для відвідин батьків, пластової молоді та гостей.

На оселі СУМА в Елленвілл, Н. Й. посвячено новий будинок

Елленвіллл, Н. Й. — В неділю 4 липня ц. р. на цій оселі Спілки Української Молоді відбулася урочистість посвячення новозбудованого будинку для приміщення родин сумівців під час літніх ферій. Урочистість, в якій взяло участь понад 350 учасників таборів СУМА і яких 1200 гостей, почалася Службами Божими, що їх відправив душпастер Союзівки і Сумівки Впр. о. Любимир Гузар в українській католицькій каплиці та Всч. о. Сергій Кіндзерявий-Пастухів у православній. Акту посвячення довершив Впр. о. Любомир Гузар. Увечері цього ж дня відбулося з цієї нагоди у великій залі Оселі СУМА прийняття для гостей, в якому взяло участь понад 100 осіб. Відкрив це прийняття короткою промовою голова СУМА Лев Футала і проводив ним інж. Микола Семанишин. Молитву провів найстарший з-поміж гостей, гол. касир УНСоюзу Роман Слободян, який виголосив також довшу промову з побажаннями для СУМА з новими надбаннями. Під час прийняття передавали привіти також д-р М. Чировський від НТШ, мґр А. Гординський від „Провидіння", інж. мґр. П. Башук від Ліґи Визволення України в Канаді, д-р М. Гута від СУМ в Канаді, інж. Є. Івашків від Т-ва Українських Інженерів Америки, колишній перший комендант таборів СУМА в Елленвілл д-р Петро Мірчук та представники організацій молоді Визвольного Фронту.

19-літній Володимир Николяк, провідний діяч СУМА, згинув трагічно в нещасливому випадку

Еленвіл. — Американські часописи й радіові повідомлення, звітуючи про святкування зв'язаного з Днем Незалежности довгого кінця тижня, повідомляють рівночасно і про багато всіляких нещасливих випадків, що трапились головно на шляхах в автомобільних катастрофах, як і в інших обставинах. На жаль смуток і нещасливі випадки не оминули й нашої громади, як молодий і надійний юнак, 19-літній Володимир Николяк згинув трагічно від пострілу з рушниці на оселі СУМА в п'ятницю, 2-го липня. Вистріл рушниці мав бути припадковий, але точні обставини цієї трагедії ще не цілком з'ясовані з уваги на те, що їх — як завжди в таких випадках — досліджує влада. Сл. п. Володимир Николяк народився 25-го липня 1946-го року в Мюнхені, Німеччина. Був взірцевим, активним членом СУМА, від останнього з'їзду членом Головної Управи. Ненадійна смерть цього юнака до глибини потрясла багатьох, що його знали, та викликала глибокий жаль і смуток та співчуття серед найширших кіл громадянства. Похорон мав відбутися у вівторок, 6-го липня, в Ню Йорку.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by Ukrainian National Association, Inc., 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.
Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY, N.J. 07303

Реформа партійних конвенцій

Відомо, що у двопартійній американській системі вибір кандидатів на президента і віце-президента країни проводиться на передвиборчих партійних конвенціях, себто загальних зборах чи пак конґресах, скликуваних щочотири роки для цієї цілі і для виготовлення партійної програми (плятформи). Конвенції вирішують кандидатури діячів, які раніше з'ясували опінію своїх однопартійців у правиборах. Але конвенції можуть „накинути" комусь кандидатуру або й обрати такого кандидата, який і не вів за собою правиборчої кампанії. Це — справа персональних і гуртових впливів, закулісової гри та прерізних комбінацій.

Цих завдань і принципів ніхто ніколи не квестіонував. Зате спосіб проводження американських партійних конвенцій, як він створився впродовж кругло 175 років, проводжував уже не раз поважні сумніви. Їх останнім, дуже відповідальним та авторитетним речником став колишній президент Д. Д. Айзенгавер, який минулого тижня рішуче радив Крайовому Республіканському Комітетові провести реформу партійної конвенції. Він заявив, що американський нарід „жахається" обличчям конвенцій, як воно представляється у телевізійних передачах. Конвенції, мовляв, створюють „образ спантеличення, хаосу, недопускальної поведінки та байдужности у відношенні до дебат над (програмовою) плятформою". Конкретно, Айзенгавер рекомендував обмежити число делеґатів щонайвище до 1.070, — в липні минулого року у Сан Франсіско було їх 1.308, — видалення з залі телевізійних і пресових репортерів на час ділових засідань, обрання також голови, який не допускав би до гамірливих демонстрацій, скасування неповажних видовищ, які з діловими нарадами і цілями конвенції не мають нічого спільного. Водночас Айзенгавер покликався на конкретні випадки напастування на конвенції дружини одного промовця противниками цього промовця та напастування одної панни.

Виступ Д. Д. Айзенгавера надзвичайно прихильно оцінила преса, за винятком пункту, що стосується репортерів на конвенційних залях. Моральний авторитет Д. Д. Айзенгавера в республіканському таборі такий високий, що найближча конвенція Республіканської партії напевне буде зреформована. Нема сумніву, що воно матиме вплив і на становище Крайового Комітету Демократичної партії у цій справі. Таким чином виборча процедура в Америці може бути поліпшена з користю для американської демократії.

„Іноземки" на Хрещатику

У назві статті, надрукованої під цим заголовком в офіційному органі Центрального Комітету ЛКСМУ „Молодь України" з 23 червня ц. р., йдеться не про туристів, дівчат і жінок, що прибувають з-за кордону до Києва й інших міст України. Мова в цій статті про київських дівчат і жінок, захоплених чужоземцями, закордонними одягами, модним взуттям, різними оздобами, закордонними фільмами тощо.

З наведених у статті прикладів виявляється, що ця молодь, зануджена совєтською сірою дійсністю, намагається вирватися з остогидлої буденщини, шукає контактів із людьми, які прибувають із різних країн світу, не тільки, щоб розважитися, але й просто розвести тугу за чимось далеким, екзотичним, небувалим. Захоплюються усім чужоземним не тільки стиляги, „золота молодь", діти совєтських вельмож. Не названа на прізвище головна героїня репортажу Елеміра працює в таки „радянській установі". З інших, названих уже докладно, Лідія Дзюменко — співробітниця інституту „Промбудпроєкт". Людмила Тараканчикова служить в деревообробному комбінаті ч. 3, Надія Романець працює малярем у Дарницькому вагоноремонтному заводі, Любов Милюшенко — робітниця бавовняно-прядильної фабрики. Жанна Бондаренко — студентка стаціонарного Інституту Народного господарства. Будь-котру із них важко назвати „гульвісою", „легкою дівицею" тощо: усі вони працюють, заробляють і — хочуть жити, розважатися за свої ж таки власні, важко зароблені гроші. Усі вони признаються щиро, що цікавляться тільки чужоземним і „не мислять собі життя без нього"...

Автор репортажу усіх їх засуджує в чамбул: дорікає їм за приставання з чужоземцями, за захоплення закордонними фільмами й модами, обвинувачує у втраті чести. Одну з них, що взяла його за чужоземця, передає в руки міліції чи КҐБ, у відношенні до інших вимагає, щоб „відповідні органи" врахували їхню поведінку і... вивезли із столиці України, значить, депортували на Сибір чи Казахстан.

Погромницький за своїм спрямуванням репортаж кореспондента „Молоді України" є характеристичною ілюстрацією настроїв, уподобань та прямувань серед сучасної робітничої молоді на Україні і показує, що ця молодь цілком таки чужа й байдужа до ідей комунізму і до інших „благ", що ними намагається її наділяти партійний режим.

Богдан Галайчук

ХТО ПОРАНИВ АМЕРИКАНСЬКОГО КОНСУЛА?

Буенос Айрес. — Проти нової, 9-поверхової будівлі американської амбасади в Буенос Айресі, при вулиці Сармієнто 633, в серці старої, торговельної дільниці, стоїть, від початку домініканської кризи, поліційний автобус з невідомою залогою (вікна позаслонювані), а поруч — два кінні поліцисти. Поліцисти позіхають, коні теж, шофери лаються — бо вулиця дуже вузька і рухлива.

Могло б здаватися, що арґентинський міністер закордонних справ зайво трудить людей і тварин, дмухаючи на холодне — коли б не одна подія, яка трапилася на початку місяця і яка цілком оправдує турботу за життя американських дипломатів і навіть Богу духа винних консулярних урядовців: 6-го червня важко поранено американського консула в Кордові (третє по величині місто Арґентини, в самому центрі краю), Вільсона Венемейкера.

На другий день після того кордовська провінційна леґіслятура одноголосно прийняла резолюцію з осудом атентату. Посипалися подібні заяви політичних партій та різного роду громадських організацій у Кордові, федеральній столиці та по всій країні. Ваш кореспондент нетерпеливо чекав на вислід слідства, який дав би основу до коментування тої події, знаменної для атмосфери „домініканської доби". Чекав — і не дочекався.

Шеф поліції Кордови, емеритований підполковник Рудольф Лядельял Фріяс, уладив пресову конференцію, у приявності генерального інспектора провінційної поліції та урядовців станиці федеральної поліції в Кордові, щоб поінформувати про хід слідства.

Виходило б, що кордовська поліція не сиділа, склавши руки: переслухала 440 осіб, провела слідство проти 140 підозрілих, вчинила обшук у 17 підприємствах, що перепродують уживані авта, у 42 бензинових стаціях, у 166 готелях. Тримала під наглядом місця паркування авт, ґаражі, леґітимувала шоферів; незалежно від станиць шляхової поліції, встановлено було понад 150 постійних обсерваційних постів у Кордові і ще стільки ж по всій провінції. Зіпсовано рекордову кількість паперу: списано понад 1.200 протоколів.

Вислід: гіпотетичний портрет атентатчика зреконструйовано на основі зізнань свідків, методою „іденті-кіт".

Американського консула поранено, коли він вертався сам, автом, до свого мешкання у спокійній резиденціяльній дільниці, з малим вуличним рухом, зокрема вночі. Ці обставини, як теж втеча атентатчиків, утруднила початкову орієнтацію слідчих; це пояснює диспропорцію між розмірами слідства та його вислідом.

Атентатчики їхали автом „фіят 600", ясної барви, з трохи ушкодженим правим заднім болотником; число їх невідоме — щонайменше два. Вони вистрілили 10-15 разів. Дві кулі поцілили жертву, 8 трапили в авто, решта побили шиби. Знайдено кулі двох калібрів: 9 та 11,25 міліметрів. З огляду на кількість куль та на кут між їхніми траєкторіями, слід здогадуватися, що вони були вистрілені з автоматичної зброї типу скорострілa або півавтоматичної типу бравнінґа.

На пресовій конференції шеф кордовської поліції звернувся з закликом до власників авт „фіят 600", з проханням допомогти у слідстві, бо „йдеться про честь і лицарськість арґентинського народу, заплямлену злочинцями, які, шукаючи задоволення своїх низьких інстинктів, не пошанували людського життя".

Жертва атентату вертається до здоров'я.

Поли ріжуть, а спину латають

„Село Мацьківці, Лубенського району на Полтавщині. Колгосп не один рік у відсталих, на мілині стоїть. От і зруш... До колгоспу прибув новий голова — Сергій Ілик.

Чоботи місили болото. Ледь на світ благословлялось, як Сергій Ілик безлюдною вулицею простував до фарми. Де шукати вихід? Хто виручить із скрути?

Скликав молодших. Вони найбільше обурювалися... Змалював перед ними суворy, непривабливу картину. Не прикривав нічого. Деякі дівчата погодилися доглядати групи корів.

— А з кормами ж як вирішимо? — Сергій Ілик перевів розмову на головну тему.

Висували різні пропозиції. Піти на поклін до багатших сусідніх колгоспів. Але чи вони виручать? Ранньої весни кожен оберемок соломи на обліку. Перебрали чимало варіянтів, але виходу не знаходили.

— Будьмо чесними! — рвучко випростався комсомольський ватажок Іван Коробка. — Адже що не двір, то стіг або кілька копиць сіна. А де воно росло? На колгоспній землі. Чому ж громадська худоба має терпіти? Хто за те, щоб лишки кормів відвезти на колгоспну фарму?

Запанувала мовчанка. Потім піднялися дві, три, десять рук.

Наступного дня одна за одною до фарми прибули підводи, навантажені сіном". (З кореспонденції Д. Санжарівського „Формула оптимізму", „Молодь України" з 8 червня).

Любомир Калинич

„СПОГАДИ ҐЕББЕЛЬСА"

Минуло двадцять років від часу закінчення другої світової війни. Немов у калейдоскопі, пересувається перед нами розгром Польщі, тріюмфальний прихід досконало узброєної німецької армії, передачі перемог німецькими радіовисильнями, вхід німецьких військ до старовинної колиски европейської культури — Греції, блискавичне заломання славної лінії Мажіно — окупація Франції. Далі — перехід німцями совєтського кордону, панічна втеча большевиків. У Африці — тріюмфальні перемоги Роммеля. І знову перемоги. Пізніше Сталінґрад, „пляновий відступ", бомбардування Німеччини, втрата Африки, висад альянтських військ на західньо- і південно - европейському континенті, схоплення, а потому казкове врятування „Дуче". Нарешті „геройська смерть фюрера на фронті" і — капітуляція. Перемога „добра над злом". Кілька років потому, в Нюрнберзі, суд над „кріґсфербрехерами". Серед суддів також большевики: злочинці судять злочинців.

Американський журналіст Люїс Лохнер, який під час другої світової війни був шефом „Ассосієйтед Пресс" у Берліні, видав книжку під назвою „Спогади Ґеббельса". Йдеться тут про спогади міністра пропаґанди „Третього Райху", одного з найближчих прибічників Гітлера і наскрізь відданих виконавців його злочинних плянів.

Треба сказати, що Йосиф Ґеббельс був одним із дуже рідких з-поміж гітлерівської гієрархії інтелектуалістів, з докторатом історії, мистецтва і літератури у славному Гайдельберґському університеті. Цікаво познайомитись з тою книжкою тим більше, що Ґеббельс у своїх спогадах досить часто заторкує питання окупованої гітлерівською Німеччиною України.

Справу екстермінації жидів Ґеббельс видвигав одверто і не приховував поглядів своїх і німецького уряду. Тому він є одним з найбільш відповідальних за вчинки, які стрясали в тодішню пору цілим світом.

Відносно Християнської Церкви плянів своїх Ґеббельс не опубліковував, натомість у своєму щоденнику недвозначно кілька разів стверджує, що підготовляє пляни знищення Християнської Церкви після війни.

Ґеббельс був реалістом, і більш ліберально, як Гітлер чи Розенберґ, ставився до ситуації поневолених народів Східньої Европи. Він вважав, наприклад, що німецький уряд у відношенні до східніх підбитих народів, включно з Україною, мав би дати більше релігійної свободи і дещо приобіцяти селянам. Він пропонував навіть, щоб створити ілюзію національної свободи, сформувати на окупованих східніх територіях поодинокі губернаторства з власним управлінням, розуміється, під наглядом німецької адміністрації.

У своєму щоденнику Ґеббельс пише про низьку мораль і заломання у большевицькому війську, але не дозволяє публікувати це в пресі, щоб німецьке військо не легковажило собі большевицької армії, і хоч деякі німецькі генерали запевняли Ґеббельса, що Совєтський Союз розлетиться вже весною 1942-го року, він наказує пресі трактувати ситуацію на східньому фронті не занадто оптимістично. Також у 1942 році, коли японці, засліплені своїми успіхами, проголосили, що незабаром висадяться на північно - американському континенті і вмаршують у Вашинґтон, Ґеббельс тої заяви у Німеччині опублікувати не дозволив, бо уважав це за відхилення від реального передбачування ходу подій.

Про українську інтеліґенцію Ґеббельс пише, що вона — по стороні Німеччини, бо знає, щоб з нею сталося, якби большевики знову повернулись на Україну. З тої причини він, очевидно, свідомий того, що українці ставляться до німецької окупації, як до „меншого лиха з двох лих".

Дуже цікавиться Ґеббельс психологічними рефлексіями на поодинокі пропаґандивні оголошення чи заяви серед чужинецьких народів держав західнього альянтського блоку.

Згадує Ґеббельс голлівудський фільм „Місія до Москви", базований на книжці колишнього американського амбасадора в Москві, Дейвіса. Пише, що цей фільм пропаґує „в чортівсько - запашний спосіб" приязнь до большевиків, і навіть самі американці ним обурюються.

На підставі переслухання поневолених американських вояків, Ґеббельс стверджує, що американці „напівзріла нація", що вони „не мають виразної політичної концепції, за що властиво війна провадиться", і якщо б німці мали ту кількість та якість зброї, яку мають американці, то війна з німецької сторони обернулася б на „ловлення щурів".

Спогади Ґеббельса сягають лише до грудня 1943-го року, бо остання частина їх згоріла. Безперечно, його погляди і твердження базовані на ненависті до альянтів, одначе, з перспективи часу все ж таки добачується, що Ґеббельс при всьому своєму фанатизмі, який затемнював в його очах образ світу, часом реальніше уявляв собі деякі проблеми, як його „фюрер".

СКІЛЬКИ РОКІВ СИВАШЕВІ?

„...Пустельними й безживними здаються наскрізь просолені землі. Над водоймищем стоїть тяжкий сопух — гниють водорості. Недарма Сивашську затоку в Криму називають ще Гнилим або Мертвим морем. Вона займає площу 3.500 квадратових кілометрів. Тепер стало відомо, що Сиваш утворився всього лише 800-850 років тому. Він трохи молодший за Херсон. Це встановили кримські геологи під керівництвом Михайла Сташука. Сиваш — унікальна мінеральна скарбниця, величезна природна солеварня. Невичерпні запаси рідких корисних копалин безперервно поповнюються доплгвом вод Озівського моря. („Рабочая Газета" з 27 червня).

ЗАРОБИВШИ НА ВАКАЦІЯХ...

Під час літніх вакацій багато наших студентів підуть на працю до фабрик, в лябораторії, до бюр - офісів. Що змушує їх іти на роботу? Одні йдуть просто з цікавости, інші — щоб відчути себе „дорослішими" і „вартіснішими", а не батьковими нахлібниками; ще інші — щоб допомогти матеріяльно незаможним батькам великої родини або заробити собі на власні потреби.

„Що заробить, те і його — хай собі купує, що хоче", — каже один батько. А інший інакше: „Заробив — до банку на власне конто, а вибрати їх зможе після 21-го року життя". Бувають і такі: „Заробив — віддай батькові і не питай за тими грішми, бо ти ще малолітній".

Багато може бути варіянтів щодо вжитку грошем, зарobленим менш - більш дорослими дітьми під час вакацій. Всі ті варіянти залежать від виховання дітей, від поглядів на життя й виховання самих батьків, від матеріяльного стану родини. Тому не можна говорити про одну спільну формулу для всіх, як саме треба поступати з тими грішми, що їх діти зароблять під час вакацій. Але є щось, що мусить бути спільне всім батькам і дітям, зокрема українським на чужині.

Найперше, наша дитина мусить бути вихована в українському традиційному прив'язанні до своїх батьків, чого, на жаль, так мало бачимо в інших народів. Подруге, ми мусимо берегти наших дітей від манії марнотратства, що, на жаль, бачимо на кожному кроці. А разом з тим, потреє, ми мусимо вважати, щоб не „переганяти палки" аж так, щоб не зробити з наших дітей і нас самих якихось диваків в оточенні американської дійсности.

Тому така ніби проста справа грошей, зароблених нашими дітьми під час шкільних вакацій, не є для нас аж такою простою, навпаки, вона є дуже делікатною і при вирішенні її слід думати про багато виховних моментів. Щоб і почуття собівартости дитини не пошкодити, і щоб пихи не плекати. Щоб запобігти манії марнотратства і щоб не виховати якогось скупаря з дитини. Ми не хочемо, щоб наші діти в майбутньому, як повиростають, у найmodерніших автах по гайвеях гасали, а на бензину гроші на відсотки позичали. І щоб вони і ми мирилися з думкою доживати віку в старечому домі, щоб, мовляв, мати волю і дітей своїх не зв'язувати, хоч ті діти матимуть і власні хати, і банкові конта.

Тому, на нашу думку, добре, коли в дусі української традиції вихована дитина всі зароблені на вакаціях гроші таки принесе найперше своїм батькам. Принесе без жадних застережень, хоч і матиме свої власні мрії, бажання і сподівання щодо вжитку тих грошей. Бо така добре вихована дитина буде горда з того, що заробила гроші, і ту гордість найперше схоче заманіфестувати перед своїми батьками. Вона буде рада і вдячна, якщо батьки всі або частину грошей повернуть у її розпорядження тепер чи пізніше, але вона ніколи не буде ображена чи розчарована і в тому випадку, якщо ті гроші зуживуть батьки на пекучі потреби родини.

І коли дитині сповниться 21 рік і вона отримає банкову книжку з певною сумою на своє ім'я, її серце сповниться не почуттям гордости за себе, що, мовляв, „це колись я заробив", а почуттям вдячности батькам, що ті гроші зуміли зберегти. Тоді ми справді виховали дитину, якою будемо гордитися все життя і... до старечого дому йти ніколи не потребуватимемо.

Іван Овечко

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЩЕ ДО З'ЇЗДУ ЗОЛОЧІВСЬКОЇ ОКРУГИ

Прочитавши у „Свободі" з 30-го червня ц. р. в статті І. Зєлика, члена Х Бриґади І Галицького Корпусу, що цей Корпус змагався на землях Золочівщини, дозволю додати, що Золочів здобував рівночасно 11-ий Курінь 4-ої Золочівської бриґади (під командою сотника Іванова), який в листопаді 1918 року вийшов під Львів. Комендантом тоді був сотник Заліпський.

У Чортківській офензиві 11-ий Курінь 4-ої Бриґади брав участь, наступаючи на Вигнанку. По здобутті Вигнанки 11-ий Курінь наступав у напрямі Копичинці, Теребовлі до Струсова. Тут нас змінили частини І Корпусу, мабуть, Х Бриґади. 11-ий Курінь пішов до Варваринці, далі на Стасів, Ходачків, Глинну Кальну, Поморяни, з Поморян на Богутин, Красносільці, Снович, Вороняки, з Вороняк на шлях Тернопіль-Золочів, де зустрінувся з частинами І Корпусу і разом з ними вмаршував у Золочів.

Написав це на те, щоб золочівцям пригадати, що також 11-ий Курінь 4-ої Золочівської бриґади визволяв Золочів від поляків.

Василь Масник
учасник Визвольних Змагань

САД

Плекає кожен з нас
в душі маленький сад,
Щоб там від бурі
й вітру відпочити
Та, з Богом
подарованих розсад,
Вирощувати зела
й пишні квіти.

Одні практично садять огірки,
Для інших мрія —
ніжна орхідея...
І хай не розцвіте,
а все ж таки
В душі зоріла запашна ідея.

І так, із квітами,
наш одцвітає вік,
Від пролісків по осінь
хризантему...
А часом збайдужіє садівник,
І бур'яни вкривають
душу темну...

Снотворним
пересновані дощем,
Спливають дні тягучі
і байдужі...
Розірвано мої надії вщент,
Мій квіт потоптано
в брудній калюжі...

Та хтось прийде
через далеке поле,
Через чужі моря перепливе,
І сад мій занехаяний прополе
І творча зелень знову оживе.

ГАННА ЧЕРІНЬ

Августин Штефан

ЗАКАРПАТТЯ РОКУ 1914-ГО

(1)

I. Закарпаття не загине

Талановитий молодий галицько - український журналіст д-р Іван Німчук (1891-1956)[1] восени 1914-го року заїхав в околиці Мормароського Сиготу[2], а пізніше до Мукачівщини і до деяких чисто мадярських міст. Про свою подорож написав він статтю під назвою „По наших, не-своїх селах"[3]. Всупереч модним тоді поглядам на Закарпаття, що „ранений брат" смертельно хворий, і недалекий час, коли він засне вічним сном, д-р Німчук вірить, що є для нього надія на краще.

Автор подає в скороченні деякі частини його цікавої статті, як пояснення до подій, що відбувалися 60 років тому. Тепер можна більше писати про них, бо деякі документи з таємних архівів і того часу цензуровані вісті — публіковано.

Про національну свідомість закарпатця Іван Німчук пише: „Вона представляється гірше ніж мізерно. Нижчого ступня свідомости населення годі собі уявити. В околицях, заселених збитою українською масою, почуєте ще доволі часто назву „руснак"[4], зате в мішаних околицях люди забули або стидаються уживати цієї назви і уважають себе мадярами греко - католицького обряду. Мова наших людей сильно попсована, повно в ній мадярських слів, а в часі розмови з ними виглядає так, немовби їм тяжко нею послуговуватися. А вже урядові публічні оголошення в нашій мові (наприклад, про загальну мобілізацію, маніфест цісаря „До моїх народів" і т. д.) виглядають просто страшно.

„Про якісь просвітні осередки немащо й говорити. Школи тут чисто мадярські, нашої мови вчать так мало й так невідповідно, що з цієї науки хісна не може бути, а наша церква підпадає тут з дня на день більшим впливам мадяризації та не сповняє навіть у десятій часті тої національної місії, що греко - католицька церква в Галичині. Свідомої інтеліґенції майже немає, читалень і часописів немає („Неділя" абсолютно нікого не вдовольняє).

„Чи є якась надія на краще? Я думаю, що є, а цю надію зв'язую з нинішньою світовою війною. Який би не був її вислід, глибокі сліди лишить вона й у душі угорського українця. Подумати тільки, скільки то угорських українців стикалося і стикається в тім часі із свідомими елементами нашої нації з інших країн і держав! І табори Українських Січових Стрільців[5], і їх славні подвиги в карпатських горах і наші східньогалицькі полки, котрих кадри стояли довший час по селах північної Угорщини, і наші втікачі, що перебували тут довше або коротше цілими масами, і наші люди по шпиталях, і наша пісня, якою пописувалися при різних нагодах наші стрільці та вояки, а зокрема знамениті не раз хори наших однорічняків[6], і публікації про нас у мадярській та інших мовах[7], і численні статті про українську справу в мадярській, хорватській, німецькій, словінській і румунській пресі і т. д. (В мадярській пресі писалося й пишеться про український рух дуже багато, одначе ми мало про це знаємо, бо нема кому писати до наших денників) Взявши все це під увагу, треба прийти до переконання, що українська справа на Угорщині не пропала, а, навпаки, скорше чи пізніше відіграє вона і тут свою ролю. А час цей — треба сподіватися — вже цілком недалекий".

У цій розвідці автор - сучасник, який одержав деякі інформації з першоджерел, подає пробу аналізи положення закарпатців року 1914-го. Цей рік є останній, хоч і неповний, у співжитті закарпатців з мадярами і представляє вершок того, що закарпатці могли осягнути під мадярським пануванням. Читач знайде в цій статті відповідь на питання: „Чому закарпатці не хотіли залишитися в Мадярській Державі по „тисячолітнім" співжитті?

Дещо про Мадярщину

Закарпатці року 1914-го належали до Мадярщини. Від 1896-го року деякі мадярські журналісти і політики зачали говорити про 1000-літню Мадярщину і про 20 мільйонів мадярів у цій державі. Є правдою, що під кінець IX століття фінсько - угорські і турецькі племена поселилися між Дунаєм і Тисою і, прийнявши християнство, створили мадярську державу, яка до 1301-го року була національною державою під проводом династії Арпадовичів. Ця династія мала живі зв'язки з київськими і галицькими князями, так що на мадярськім королівськім дворі українська мова була часто розговірною мовою. Кілька мадярських королів були синами, або мужами українських княгинь.

За часів Арпадовичів поселилися між мадярами турецькі кочовики: печеніги (бешенєк), половці і кумани[8], які пізніше асимілювалися з мадярами. З початком XVI стол. частину Мадярщини зайняли Габсбурги, а решту турки. Семигород став князівством під турецьким протекторатом. З кінцем XVII стол. Габсбурги вигнали турків з Мадярщини і стали її королями аж до 1919-го року.

За ввесь цей час (на папері лише до 1848-го року, але фактично аж до 1919-го року Мадярщина була февдальною державою, в якій державнотворчим елементом були висока та середня шляхта, аристократія і джентри). Впливи февдального ладу були такі сильні, що ще й в 1914 році, коли Мадярщина більше ніж 40 років була конституційною державою (від згоди р. 1867), тільки яких 8% населення мало право голосу у виборі послів до парляменту. Всі вибори були явні, і записувалося, хто за кого голосував. Мадярщина 1914-го року була більш реакційною, ніж царська Росія.

---

[1] Д-р Німчук вліті 1914 року був мобілізований до австрійської армії. Одначе, Союз Визволення України, що вів освідомчу працю серед полонених українців царської армії, виреклямував його для видавничої і пропаґандивної праці. По першій світовій війні він був співредактором „Діла" у Львові, а по другій світовій війні редактором „Українських Вістей" в Едмонтоні, в Канаді, де й помер.

[2] З березня 1914 р. в Марамароськім Сиготі мадярський суд засудив 32 закарпатських селян з Гуцульщини, з Ізи, з Липши та інших сіл на різні терміни ув'язнення (до 3 років) за масовий перехід на православну віру, щоб східні жупи Мадярщини включити до Православної Церкви в Росії і тим самим до російської держави (на що не було доказів).

[3] „Вістник Союзу Визволення України", Відень, 31 жовтня 1915, ч. 33-34, стор. 5-6.

[4] Термін „руснак" має в собі зародок зневаги та погорди. Пор. деякі слова, що закінчуються наростком -ак, -як, напр.: письмак, мудрак, пияк, глупак, дурак, босяк і т. д. Термін „руснак" чи „русняк" був даний людям „руської віри" чужовірцями. Деякі мадяри залюбки називали закарпатців „рушняками", бо мадярське слово „рушньо" значить „огидний". Загальноприйнята і вживана назва у закарпатців була „русин, русини, руський" (селяни вимовляли завжди м'яко: руський). Лемки на Пряшівщині уживають термінів „руснак, русин, руський".

[5] У Страбічові, в Горонді, в Паланках (Вар-Паланках), в Чинадієві, в Нижніх Верецьках і в Верчанському просмику, в Ужоцькому просмику, в Хусті, в Поляні, на Гуцульщині і т. д.

[6] Абсольвент середньої школи у військовій службі був приділений до офіцерської школи. По зложенні офіцерських іспитів був призначений резервовим старшиною. Однорічняк служив 1 рік у війську, інші вояки — 3 роки.

[7] З мадярських публікацій часопис "Ukrania" має цінні матеріяли про мадярсько-українські взаємини. „Украніа" виходила лише р. 1916, бо мадярська влада збагнула, що закарпатська інтеліґенція під впливом цього часопису українізувалася, і тому по одному році припинила її публікацію.

[8] Про куманів деякі літописці писали, що вони були дуже жорстокі, дикі кочовики, які залюбки їли півгниле падло, а в крайній потребі навіть людське м'ясо. Пор.: E. Lengyel: 1000 years of Hungary, 1958, p. 30. Кумани були похрещені р. 1227 і р. 1279 були поселені й дістали привілеї, які були знесені р. 1848.

(Далі буде)

В справі „Українського Товариства Істориків"

Довідуємося з преси про оформлення „Українського Історичного Т-ва", ціллю якого є „об'єднування істориків, дослідників допоміжних історичних наук, а також активних прихильників української історичної науки". Товариство поза об'єднанням фахових істориків, об'єднує також не фахових активних прихильників української історії. Напевно, що немає українця, який не був би прихильником української історії, а коли він причиниться чимбудь до добра Товариства, то він стане активним. Зі сказаного виходить, що членом Товариства може бути кожний українець, який дорожить добром і славою України та української історії і який зложить в Товаристві заяву, що бажає стати членом, та річну членську вплату 10 дол., в чому міститься вже і пренумерування журналу „Український Історик",

Справа української історії мусить зайняти в нас перше місце і за нею повинен слідкувати кожний українець, як член армії оборони історичної правди України. Кваліфікований історик є активним фронтовиком, а інші члени нації, як запілля, мають бути готові до помочі фронтовикам та спільним зусиллям відбивати намагання ворога фальшувати нашу історію.

Яку велику увагу присвячує ворог справі денаціоналізації, свідчить невимовно факт, що на світовий конгрес істориків в 1960 році в Стокгольмі вислав делеґацію, зложену аж з 50 членів, а інші делеґації складалися тільки з кількох членів. Та делеґація запротестувала проти допущення української делеґації під проводом проф. д-ра Миколи Чубатого. По завзятій боротьбі добилася українська делеґація вільних українців резолюції Конґресу, якою признано їй право брати участь в Конґресі. Треба підкреслити, що та перемога української делеґації є здобутком тому, що Конґрес признав українській делеґації рівноправність з делеґаціями державних народів, бо тільки такі делеґації могли бути учасниками Конґресу, а через це посередньо визнав і державність України.

Конґрес вібувається щоп'ятий рік і щороку в іншій державі. Слідуючий Конґрес відбудеться в липні цього року у Відні в Австрії. Про вагу цього Конґресу свідчить факт що на Конґресі в Стокгольмі було коло 2000 учасників.

Історія іде в парі з політикою, то знайшлося там і велике число дипломатів. Участь української делеґації в Конґресі конечна. Щоб вона могла взяти участь, то треба не істориків науковців, але і запілля, про яке була згадка, яке своїми грошовими датками уможливила б виїзд делеґації на Конґрес.

Участь української делеґації в Конґресі у Відні є ще і тому конечною, щоб не втратити права участи, признаного резолюцією Конґресу в Стокгольмі.

Обов'язки Українського Т-ва Істориків є преважливі хочби тільки в одній ділянці. Цих ділянок є більше: справа написання історії визвольних змагань, української армії та української державности є також вже дуже пильні. Щоб ті обов'язки виконати, треба кваліфікованих істориків та відповідних фондів, а їх можна роздобути лише масовим членством Товариства, бо істориків маємо, і вони покищо самі несуть тягар Товариства, але вони, потребують конечної помочі, не тільки зі сторони активних прихильників, але від загалу суспільства. Всі наші громадяни, організації та товариства спільно, об'єднаними силами мають зміцнювати свої труди для розбудови нашого життя у вільному світі та для допомоги визвольним змаганням українського народу", — як закликає Рада Директорів Українського Конґресового Комітету Америки.

Зголошення в члени, грошові датки і всяке листування слати на адресу секретаря Т-ва:

Dr. Lubomyr Wynar, 634 Boulder Ave., Boulder, Colorado.

Григор Славута

Святочні сходини УГО в Нюарку, Н. Дж.

Українська Гетьманська Організація в Америці, станиця Нюарк, 12-го червня о год. 7 вечора в православній церкві св. Вознесення в Нюарку подбала про Панахиду за душі: сл. пам. гетьмана України Павла Скоропадського, членів Гетьманської Родини і всіх воїнів - лицарів українських Армій, які своє життя віддали на полі Слави за вибореня самостійности і незалежности своєї Батьківщини.

УГО Нюарку розіслала запрошення, на які місцеві українські організації, за малим вийнятком, прислали своїх відпоручників. Гурток пластунів і пластунок, під проводом пластуна-провідника Цибика були присутні на Панахиді.

Панахиду відправив о. протоієрей Богдан Железівський, секретар Консисторії в Бавнд Бруку. На Панахиді був присутній голова Гетьманської Ради полковник А. Кмета з Ню Йорку.

Після Панахиди в залі при церкві відбулися святочні сходини, які започаткувала. п-і Геня Вольц, відігравши на фортепіяні американський національний гимн. Привітавши голову Гетьманської Ради, вступне слово сказав інж. Любомир Савойка. Він майстерно й коротко оповів про державну діяльність гетьмана Павла Скоропадського.

Фортепіянове сольо п-і Гені Вольц „Верховино, світку ти наш" було гарно виконане Присутні нагородили рясними оплесками цю внучку відомого і всіми поважаного культурного діяча в Нюарку професора Теодора Каськова.

Учениця садочка при католицькій школі Христина Басняк відважно віддеклямувала своїм милим голосочком, вірш „Україно, серце моє".

Святочну промову виголосив інж. Іван Калинович, який на прикладах гетьманів Хмельницького і Мазепи доводив, що творити державу мусять люди провідної верстви, яким, на думку промовця, був гетьман Павло Скоропадський.

Учениця 5-ої кляси Татьяна Басняк деклямувала вірш Тараса Шевченка „Село" і учениця 2-ої кляси Наталка Басняк, вірш Шевченка — „Краю мій". Обидві деклямації нагородили приявні рясними оплесками.

Сонатіна — Фріца Шпіндлера, оп. 157, ч.4, Менует — Кабалєскі, оп. 27, ч. 7 та Український танець — М. Жербіна виконала на фортепіяні п-і Ірина Шараневич, яка виявила, що має великі осяги в музиці.

На закінчення всі присутні відспівали національний гимн, який на фортепіяні започаткувала Ірина Шараневич.

Іван Калинович

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Кінцевий іспит (матура) в школі Українознавства у Філядельфії

На знімці (зліва на право), перший ряд: Марта Стратієнко, Мотря Кушнір, Христя Заброцька, Оксана Качак, Люба Ковалишин, Люба Кузьмінська, Алла Біляїв, Марія Гудь; другий ряд: Іван Бережницький, Юрій Гудь, Зенон Залуцький, Ярема Мірчук, Евстахій Лукасевич. З боку директор Володимир Лотоцький, проф. Е. Бережна, інж. Ст. Процик, голова Рідної Школи

5-го червня відбувся кінцевий іспит (т. зв. матура) учнів школи українознавства у Філядельфії, що її веде „Рідна Школа" під проводом інж. Ст. Процика.

До іспиту засіло 14 юначок і юнаків, які закінчили XII кл. Між ними була одна екстерністка, яка закінчила академію СС. Василіянок на Факс Чейсі.

Іспит розпочався о 10-ій год. рано. Іспит відбувся під проводом дир. Володимира Лотоцького. Іспитову Комісію творили: проф. Є. Бережна, мґр М. Масюк, І. Попель та І. Бережний, секретарював В. Мацьків.

Іспит пройшов з дуже гарним успіхом, тільки декілька одержало добру оцінку. Іспит склали: Алла Біляїв, Іван Бережницький, Марія Гудь, Юрій Гудь, Ольга Грабаровська, Зенон Залуцький, Христина Заброцька, Оксана Качак, Люба Кузьмінська, Мотря Кушнір, Люба Ковалишин, Евстахій Лукасевич, Ярема Мірчук і Марта Стратієнко.

Вечером о год. 6:30 в кафетерії школи св. Миколая при 24-ій вул. відбулася урочиста ґрадуація при участі батьків та запрошених гостей. Ґрадуантів привітав о. Микола Збир, парох церкви св. Миколая, зазначивши, що українська спільнота та українська Церква будуть існувати тут в Америці так довго, як довго будемо знати та шанувати рідну мову. Як стратимо свою мову, цей найбільший скарб кожної нації, ми ми стратимо все, перестанемо творити окрему групу, окрему спільноту та окрему Церкву. Тому щиро ґратулює тій малій жменці нашої молоді, яка не пішла за прикладом інших та не лінувалася ходити в суботу до школи, щоб засвоїти собі ті науки, які так нам дуже потрібні для нашого життя та нашого дальшого існування.

Промовляли інж. Ст. Процик, голова „Рідної Школи", проф. Є. Бережна, господиня кляси та дир. Володимир Лотоцький. Всі вони складали ґратуляції ґрадуантам та заторкали різні проблеми школи. При проголошенні вислiду іспиту, п. Бережна прощалася з своєю клясою, цілуючи кожного в лице.

Ґрадуанти Марія Гудь та Іван Бережницький одержали ще окремо дипломи за громадську працю в школі.

Опісля Марія Гудь та Іван Бережницький зложили щиру подяку вчителям за їх працю, вручаючи п. Бережній китицю червоних рож, а дир. Лотоцькому книжку зі своїми підписами на пам'ятку.

По закінченні офіційної частини батьківський комітет запросив приявних до столів на перекуску. В часі гостини ґрадуантка А. Біляїв продеклямувала одну з поезій Т. Шевченка та заспівала кілька пісень в супроводі ґітари.

Від батьків промовляв інж. Василь Заброцький, висказуючи здивування, та жаль, що в такому великому українському середовищі, яким є Філядельфія, знайшлося тільки 14 українських дітей, які здобули середню освіту з українознавства. Це незвичайно сумний та прикрий об'яв і його нічим не можна виправдати.

Знаючи всіх матурантів, які на терені Філядельфії закінчили кінцевим іспитом школу українознавства, можу ствердити з гордістю, що ця молодь не завела своїх вчителів. Її видно всюди там, де цього вимагає українська рація. Сподіваюся, що ця наймолодша група теж не заведе сподівань нашої спільноти, тим більше, що в ній є кілька високоталановитих одиниць. Бажаю їм, щоб наша Батьківщина могла ними погордитись вже в найближчій майбутності.

Володимир Мацьків

НОВЕ ПРО ВЕЛИКОГО КАМЕНЯРА

Виявлене в архівах число львівської газети „Українське Слово" за грудень 1915 року пригадує цікавий факт з біографії Івана Франка. 1915 року представники львівської громади звернулися з листом до Шведської Академії Наук з клопотанням про присудження Франкові Нобелівської нагороди. В цьому листі говориться про „великі заслуги поета, борця за свободу, людські права для народу . . . ученого, що, крім нашої мови, писав ще й німецькою, польською, російською . . найбільшого слов'янського сучасного поета і ученого". Замітка містить заклик до наукових і політичних організацій, окремих осіб „зі степенями академічними" підтримати кандидатуру Франка. „Акція така мусить вдатися, — говориться далі в замітці. — Поет, наділений нагородою і забезпечений матеріяльно, міг би нам ще не один великий твір дати під будівлю народного храму". („Літературна Україна" з 25 червня)

Українська Парохіяльна Школа з Південного Бруклина на Союзівці

Дня 19-го червня Українська Парохіяльна Школа з Південного Бруклину, де парохом є о. прелат Климент Перейма, відбула автобусом прогульку на Союзівку. Нема то справді, як на Союзівці. Прогульковців привітали панове Данило Слободян і Володимир Квас і під проводом п. В. Кваса діти оглянули пам'ятники Т. Шевченкові і Ів. Мазепі, а також приміщення, де відбуваються кожного року табори і курси українознавства. Відвідали також каплицю де зложили молитовну подяку за все, що Бог дає українцям в теперішньому часі. Діти смачно заїдали обід, що його приготовив заряд Союзівки, а під час обіду ще співали Многая літа товаришкам Євгенії Форманюк і Сузанні Маґеріне, які в цей день відзначали свої народини. По обіді свобідно бігали по алеях, а дехто купався, бо погода була чудов. О год. 5-ій відбувся концерт, де діти співали і деклямували, виявляючи вдячність Управі Союзівки, що їх так щиро прийняла і гостила. Час солодко минав і треба було вертатися домів. Остався лиш гарний спомин і надія в майбутньому знов поїхати на Союзівку. Діти щасливі верталися додому, співаючи аж до самого Бруклина. Заряд Школи складає сердечну подяку Управі Союзівки, особливо п. В. Квасові, що так щиро зайнявся прогульковцями. Прогулька відбулася під проводом учительок Парохіяльної Школи і голови Комітету Об'єднаних Організацій п-і Анни Косців.

Зиновія Пиріг

„Театр у П'ятницю" з Філядельфії в Дітройті

На запрошення Інституту Української Культури до Дітройту на гостинний виступ Театр у П'ятницю з Філядельфії, та 12 і 13 червня дав дві вистави: ославлені „Багряні Рожі" Бенедетті у перекладі Ігора Гасвського та свою „Ревію". У першому вечорі, у постанові Богдана Паздрія (ювілята 40-літньої сценічної діяльности, що відзначила публіка), виступали Ліза Шашаровська - Чепіль, Оксана Рудакевич, Ярослав Пінот Рудакевич і сам режисер. У другому вечорі виступали ті самі актори, при фортепіяні була Марта Тарнавська. Публіка, яка з'явилася у достатній кількості, віддячилася акторам довготривалими оплесками. І було за що.

Бенедетті створює постійні зміни ситуацій, переходячи від трагічних родинних непорозумінь, до найвищих щаблів гумору, від буденної дійсности до нереальних уроєнь; ролі трудні, вимагають жвавости дії, і відтворення типічних постатей комедії. Змістом твору є родинна трагедія старшого подружжя. Трагедія виведена як комедія, з потрібним щасливим закінченням. Гумористичні розмови, веселі ситуації, несподіванки повні гумору, вдержували глядачів у постійному напруженні й веселому настрої. В обох вечорах успіх був повний, що треба вписати на рахунок високого мистецького рівня акторів.

Легка муза вимагає великого досвіду і таланту. Було і те і те, завдяки режисерській праці і грі акторів. Шануємо їхній талант і працю і бажаємо, щоб Театр у П'ятницю дав нам ще чимало мистецьких вистав.

Юрій Тис

● У Голляндії громадянство поділилось в поглядах на замір наступниці престолу, княжни Беатрікс вийти заміж за німецького аристократа-дипломата Клявса фон Амсберґа, який був старшиною в німецькій армії за останньої війни. Одні голляндці вбачають в цьому рішенні княжни малощо не національну зраду, інші схвалюють її вибір. Окрема комісія виїхала до Мілянo, де була стаціонована панцерна дивізія, в якій служив Амсберґ, щоб провірити за документами, як він поводився і чи не допускався воєнних злочинів. Королівська родина офіційно проголосила заручини.

✝

Ділимося сумною вісткою з Всім Членством СУМА і Українським Громадянством з приводу трагічної смерти ДРУГА

ВОЛОДИМИРА НИКОЛЯКА

що сталася дня 2-го липня 1965 року.

Покійний друг Володимир народжений 25-го липня 1946 року в Мюнхені, Німеччина, був взірцевим членом Юнацтва СУМА в Ню Йорку, виконував різні функції в Булаві Відділу, був виховником I ступня та на останньому З'їзді був обраний як член Головної Управи СУМА.

Дня 5-го липня, о год. 8-ій веч. буде відправлений ПАРАСТАС в похоронному заведенні П. Яреми, 129 Схід 7-ма вул. в Ню Йорку.

Вівторок, 6-го липня 1965 р. о год. 9-ій рано ПОХОРОН, о год. 9:30 СЛУЖБА БОЖА в церкві св. Юра.

Клонимо голови та в глибокому смутку висловлюємо наші найглибші співчуття Родині Покійного по невіджалуваній втраті для нас всіх.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!
ГОЛОВНА УПРАВА СУМА

Замість квітів на могилу
бл. п. д-ра РОМАНА АВДИКОВСЬКОГО
складають на Університет в Римі
20.00 долярів
Наталія і Володимир ЗАЛУСЬКІ
Таїса й Ігор ЧЕРВІНСЬКІ

НОВІ КНИЖКИ

ПОЕЗІЯ

Т. Пасічник. ПЕТРО ГОРДІЄНКО. Епопея. Частина перша: В дорозі. Друге видання. Ню Йорк, 1964. Форм. 215 x 140 мм. Стор. 180. (Обкладинка Петра Холодного).

Емма Андієвська. ПЕРВНІ. Видавництво „Сучасність" (Мюнхен), 1964. Форм. 224 x 158 мм. Стор. 34 + 2 нп. (Мистецьке оформлення Якова Гніздовського).

Райнер Марія Рільке. ПІСНЯ ПРО КОХАННЯ Й СМЕРТЬ КОРНЕТА КРІСТОФА РІЛЬКЕ. Переклад Р. Курінної. (Відбитка з журнала „Сучасніст". ч. 10 (46). 1964. Мюнхен, (1964). Форм. 233 x 157 мм. Стор. 10. Видавництво „Сучасність" Мюнхен.

Іван Кмета-Ічнянський. ЧАША ЗОЛОТА. Вибране. Лірика. Накладом Християнського Видавництва „Дорога Правди". Філядельфія - Вінніпеґ. 1964. форм. 202 x 143 мм. Стор. 94 + 2 нп. (Обгортка Валеріяна Копаня. Біографічна довідка про автора від Видавництва).

Володимир. БАЛЯДА ПРО СВЯТОСЛАВА. (В-во) Орден. Лондон, 1965. Форм. 183 x 124 мм. Стор. 32.

Іван Овечко. НЕ ПЛАЧ, УКРАЇНО! Вибрані поезії. Лос Анджелес, Каліфорнія, 1965. Форм. 215 x 140 мм. Стор. 45 + 3 нп. (Видано стараниям прихильника творчости автора — о. Михайла Кудановича).

І. Деснянський. УКРАЇНА СКИТО-РОКСОЛЯНІЯ. Накладом автора. Лондон, 1964. Форм. 183 x 123. Стор. 128 (Збірка поем).

Іван Деснянський. ПОЕМА МАЗЕПА, БАТУРИН І ПОЛТАВА, БАТАЛІЯ 1708 - 9 р. Видано накладом автора. Лондон, 1957. Форм. 185 x 120 мм. Стор. 96. (Поеми).

ПРОЗА

Докія Гуменна. СКАРГА МАЙБУТНЬОМУ. Роман. Об'єднання Українських Письменників „Слово", Нью-Йорк, 1964. Опр. Форм. 210 x 150 мм. Стор. 325 + 3 нп.

Людмила Коваленко. СТЕПОВІ ОБРІЇ. Частина перша трилогії: Наша не своя земля. Видавнича Спілка Тризуб, Вінніпеґ, Канада, 1964. Форм. 220 x 150 мм. Стор. 226.

Людмила Коваленко. ДВІ КРАСИ. Новелі. Бібліотека „Ми і Світ". Торонто, 1965. Форм. 165 x 126 мм. Стор. 112.

Дарія Ярославська. ПОВІНЬ. Роман у трьох частинах. Українське Видавництво „Добра Книжка", 179 випуск. Торонто, 1964. Форм. 210 x 140 мм. Стор. 266 + 6 нп. (Обкладинка роботи мистця Бориса Крюкова).

Ярослава Острук. РОДИНА ГОЛЬДІВ. Повість. Буенос Айрес, 1964. Форм. 202 x 147 мм. Стор. 119 + 1 нп. (Обкладинка роботи Бориса Крюкова. Мовний редактор: Анатоль Юриняк).

Юрій Тис. К - 7. Фантастичне оповідання. Накладом Видавництва „Гомін України". Торонто, 1964. Форм. 205 x 140 мм. Стор. 207 + 1 нп. (Бібліотека Видавництва „Гомін України", ч. 25. Обкладинка роботи мистця Мирона Левицького).

Віталій Волков. ДОВБУШ. Роман. Видавнича Спілка „Тризуб". Вінніпеґ, Канада, 1963. форм. 228 x 152 мм. Стор. 304.

UKRAINIAN FOLK TALES. Translated by Marie Halun Bloch from the Original Collections of Ivan Rudchenko and Maria Lukiyanenko. Illustrated by J. Hnizdovsky. Coward-McCann Inc., 1965. 235 x 183 mm. Pp. 76 + 2 np

ДРАМАТИЧНІ ТВОРИ

Фотій Мелешко. ТРЬОМА ШЛЯХАМИ. Драматичний нарис). Українська видавнича Спілка в Лондоні, 1964. Форм. 230 x 170 мм. Стор. 24. (Відбитка з журналу „Визвольний Шлях".))

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Українська Вільна Академія Наук у США. Інститут Шевченкознавства. ШЕВЧЕНКО. Річник 10. Ню Йорк, 1964. форм. 230 x 153 мм. Стор. 64.

Юрій Шерех. НЕ ДЛЯ ДІТЕЙ. Літературно - критичні статті і есеї. Вступна стаття Юрія Шевельова. Видавництво „Пролог", (Мюнхен) 1964. Форм. 190 x 127 мм. Стор. 414 + 2 нп. (Обкладинка Якова Гніздовського).

Д-р Лука Луців. ОЛЬГА КОБИЛЯНСЬКА (В 100-річчя її народин). Видавництво „Свобода", Ню Йорк - Джерзі Сіті, 1965. Форм. 195 x 143 мм. Стор. 67 + 5 нп. (Передрук із щоденника „Свобода" з 1963 року. Мовна редакція Вячеслава Давиденка. Обкладинка роботи Тараса Шумиловича.)

о. Андрій Мельник. МАТИ БОЖА В УКРАЇНСЬКІЙ ЛІТЕРАТУРІ. Нарис. Видавництво оо. Василіян, Торонто, Р. Б. 1965. Форм. 185 x 124 мм. Стор. 64.

ІСТОРІЯ І СПОГАДИ

MONUMENTA UCRAINAE HISTORICA. Том І. (1075-1623). Зібрав Митрополит Андрей Шептицький. Видання Українського Католицького Університету. Рим, 1964. Форм. 280 x 197 мм. Стор. XXIV + 350. (Збірка документів до історії України й Української Церкви, з передмовою Митрополита Йосифа Сліпого).

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОЇ КУЛЬТУРИ. Том І. 1) Мітологія, 2) Побут, 3) Письменство, 322 Ілюстрацій. Друге доповнене видання. Видав Іван Тиктор. Клюб Приятелів Української Книжки, Вінніпеґ, 1964. Опр. Форм. 255 x 183 мм. Стор. 480 (Обкладинку проєктував Мирон Левицький. Доповнення зложив Михайло Подворняк.)

Н. Полонська-Василенко. ІСТОРИЧНІ ПІДВАЛИНИ УАПЦ. Вид. 2. „Записки ЧСВВ", Серія II, Секція І. Рим, 1964. Форм. 240 x 170 мм. Стор. 125 + 3 нп. (Перевидано з І-го видання у В-ві Інституту для вивчення СССР, Мюнхен, 1964).

Б. Кравців і О. Оглоблин. МАСОНСТВО. (Відбитка з Енциклопедії Українознавства — Словникова частина). Наукове Товариство ім. Шевченка. Париж — Нью-Йорк, 1964. Форм. 240 x 165 мм. Стор. 4.

о. М. Ваврик. МАНАСТИРІ. (Відбитка з Енциклопедії Українознавства — Словникова частина). Наукове Товариство ім. Шевченка. Париж — Нью-Йорк, 1964. Форм. 240 x 165 мм. Стор. 3 + 1 нп.

Д-р Любомир Р. Винар. КНЯЗЬ ДМИТРО ВИШНЕВЕЦЬКИЙ. Українська Вільна Академія наук у Німеччині. Історична Секція. Мюнхен, 1964. Форм 233 x 156 мм. Стор. 93 + 3 нп.

Marquette University Slavic Institute Papers. No. 20. THE REFORMS OF PETER MOHYLA by Wasyl Shimoniak... Milwaukee, Wisconsin, 1965. 228 x 152 mm. Pp. 23 + 3 np.

Лука Луців. СЛІДАМИ СТРІЛЕЦЬКОЇ СЛАВИ. (Доповнена відбитка із „Календаря УНС" на 1965-ий рік). Видавництво „Червона Калина", (Ню Йорк), 1965. Форм. 254 x 176 мм. Стор. 33 + 3 нп.

Дмитро Соловей. ВАСИЛЕНКО, МІЛЮКОВ І САМОСТІЙНІСТЬ УКРАЇНИ В 1918 р. Спроба характеристики з нагоди 45-річчя від часу проголошення Третього й Четвертого Універсалів Центральної Ради. Бібліотека „Нового Літопису" ч. 4. Вінніпеґ, 1965. Форм. 230 x 152 мм. Стор. 68. Відбитка з журнала „Новий Літопис" із чч. 10 - 13 за 1964 і з ч. 14 за 1965 р. Тираж — 200 примірн.

Іван Красовський. ЛЕМКІВЩИНА У БОРОТЬБІ ЗА ОБ'ЄДНАННЯ З УКРАЇНОЮ. Бібліотека „Голосу Лемківщини" ч. 1. Накладом 2-го Відділу Організації Оборони Лемківщини. Н. Й. Йонкерс, Н. Й., 1964, Форм. 180 x 127 мм. Стор. 29 + 3 нп.

Михайло Г. Марунчак. СТУДІЇ ДО ІСТОРІЇ УКРАЇНЦІВ КАНАДИ. Том І. Шотляндські поселенці та українська громада в Пойнт Доґлес. Українська Вільна Академія Наук. Збірник Заходознавства. Т. Х. (8). Вінніпеґ, 1964 - 1965. Форм. 232 x 155 мм. Стор. 255 + 1 нп.

Антін Чернецький. СПОМИНИ З МОГО ЖИТТЯ. Видавництво „Наше Слово". Лондон, 1964. Форм. 208 x 148 мм. Стор. 141 + 3 нп. (Спомини зладив до друку Іван Лучишин).

о. І. Нагаєвський. МІЖ ДВОМА ВІЙНАМИ. (1939 - 1941). Спогади. Друга частина. Видавництво і друк „Сирітського Дому". Філядельфія, 1960 (на заг. сторінці) і Філядельфія, 1965 (на обкладинці). Форм. 190 x 136 мм. Стор. 255 + 1 нп.

ПОЛІТИКА І ПУБЛІЦИСТИКА

Микола Лівицький. ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНСЬКОЇ ВИЗВОЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ. УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА — ДОРОГОВКАЗ НА МАЙБУТНЄ. Накладом Об'єднання Прихильників Української Народної Республіки в ЗДА. Ню Йорк, 1965. Форм. 205 x 140 мм. Стор. 47 + 1 нп.

Дмитро Соловей. ЯК ПОСЛАБЛЮВАТИ КОЛОНІЯЛЬНИЙ ТИСК МОСКВИ НА УКРАЇНУ. (Дітройт. 1963). Форм. 205 x 138 мм. Стор. 12. Відбитка з журнала „Вільна Україна" ч. 38, 1963.

Дмитро Соловей. ВОРОГИ И ВИНИЩУВАЧІ КУЛЬТУРНИХ ВАРТОСТЕЙ УКРАЇНИ. Перегляд деяких фактів і роздуми з приводу них. Дітройт, 1964. Форм. 218 x 143 мм. Стор. 13 + 1 нп. (Відбитка з квартальника „Вільна Україна" ч. 43. Тираж 120.)

Dmytro Solovey. DISTRIBUTION OF STATE FUNDS FOR HEALTH CARE BETWEEN THE REPUBLICS IN THE USSR. Editor S. Dowhal Munich, 1965. 205 x 146 mm. Pp. 23 + 1 np.

Роман Рахманний. ДІТИ ЧУМАЦЬКОГО ШЛЯХУ ЗА КОРДОНОМ. (Відбитка з журнала „Сучасність" ч. 3, 1965). Мюнхен, 1965. Форм. 230 x 155 мм. Стор. 12.

Роман Ільницький. ПРИЗНАЧЕННЯ УКРАЇНЦІВ В АМЕРИЦІ. Видано стараниям проф. Тараса Гунчака, проф. Всеволода Ісаєва і мист. Богдана Титли. Ню Йорк, 1965. Форм. 180 x 127 мм. Стор. 126 + 2 нп.

Атанас Фіґоль. СВІТОВИЙ КОНҐРЕС ВІЛЬНИХ УКРАЇНЦІВ. Відбитка із Збірника: Матеріяли Студійних Днів Українського Християнського Руху (Рокка ді Папа б. Риму, 13-16 жовтня 1963 р.) Париж-Рим-Мюнхен, 1965. Форм. 240 x 162 мм. Стор. 29 + 3 нп.

ЕКОНОМІКА

Константин С. Кононенко. УКРАЇНА І РОСІЯ. Соціяльно-економічні підстави української національної ідеї 1917 - 1960. Український Технічно-Господарський Інститут. Серія: Монографії — ч. 1. Мюнхен, 1965. Форм. 240 x 170 мм. Стор. 535 + 1 нп.

Дмитро Соловей. ЗАСЕЛЮВАННЯ МІСТ УКРАЇНИ КОЛОНІЗАТОРАМИ. Дітройт, 1964. Форм. 218 x 138 мм. Стор. 21 + 3 нп. (Відбитка з квартальника „Вільна Україна" ч. 41. Тираж 120.)

Nicholas L. Fr. - Chirovsky. THE UKRAINIAN ECONOMY. Its Background, Present Status, and Potentials of Future Growth. Shevchenko Scientific Society. Ukrainian Studies, Vol. 16, English Section, Vol. 2. New York — Paris — Toronto, 1965. 228 x 152 mm. Pp. 93 + 1 np. (Ukrainian Title: УКРАЇНСЬКА ЕКОНОМІЯ. Її підложжя, сьогоднішній стан і можливості майбутнього росту).

БІОГРАФІЇ

ВИХОВНИЦЯ ПОКОЛІНЬ КОНСТАНТИНА МАЛИЦЬКА. Громадська діячка, педагог і письменниця. Накладом Світової Федерації Українських Жіночих Організацій. Торонто, 1965. Форм. 235 x 157 мм. Стор. 124 + 2 нп. (Збірка статтей і спогадів).

Лев Биковський. МИХАЙЛО ОЛЕКСІЄВИЧ ВЕТУХІВ (1902 - 1959). Бібліотека „Нового Літопису" ч. 3. Вінніпеґ - Денвер, 1964. Фор. 228 x 152 мм. Стор. 32. (Відбитка з „Нового Літопису", чч. 11 - 12, за 1964 рік.)

COLLECTION OF PAPERS PRESENTED AT THE CONFERENCE HONORING PROF. CLARENCE A. MANNING, Ph. D. ON HIS 70th BIRTHDAY ANNIVERSARY. Shevchenko Scientific Saciety, Inc. Papers, No. 23. New York, 1964. 230 x 153 mm. Pp. 29 + 3 np.

ПЕДАГОГІКА

А. Вівчарук і А. Карпович. ПРАЦЯ УЧИТЕЛЯ В І. КЛЯСІ ВСЕЛЮДНОЇ ШКОЛИ. Друге видання. Методична література для вчителів. Но. 1. (В-во „Учительське Слово", Стемфорд, Конн., 1945. Форм. 228 x 164 мм., стор. 32. (Офсет, передрук).

РЕЛІГІЯ

О. М. Щудло. ЧНІ. ОДНІСТЬ ХРИСТИЯНСТВА В КАТОЛИЦЬКІЙ ЦЕРКВІ. Бібліотека Логосу, том XXXI. Йорктон, Саск., Канада, 1965. Форм. 253 x 171 мм. Стор. 207 + 3 нп.

Прот. М. Коржан. ПАНПРАВОСЛАВНІ КОНФЕРЕНЦІЇ НА РОДОСІ. Відбитка з журнала „Український Самостійник", чч. 88 (1964), 89, 90 (1965). Мюнхен, 1965. Форм. 225 x 160 мм. Стор. 22 + 2 нп

А. Захарович. СУЧАСНИЙ СТАН ПРАВОСЛАВНОЇ ЦЕРКВИ В УКРАЇНІ. (Відбитка з журнала „Український Самостійник", чч. 87 - 88, 1964). Мюнхен, 1965. Форм. 240 x 160 мм. Стор. 14 + 2 нп.

о. Николай Вояковський. ШЛЯХАМИ НАШИХ ПРОЧАН. Проповіді про чудотворні ікони Божої Матері. Філядельфія, Па. 1965. Форм. 220 x 150 мм. Стор 189 + 3 нп.

Митрополит Іларіон. БОГ І СВІТ. Читанка для молоді недільних і українських шкіл та для родин. Частина перша: Господь — мій Бог. Християнська бібліотечка. Видає „Віра й Культура", ч. 6. (Вінніпеґ), 1964. Форм. 190 x 127 мм. Стор. 69 + 3 нп.

ЗБІРНИКИ І СЕРІЙНІ ВИДАННЯ

Український Вільний Університет. Філософічний факультет. НАУКОВІ ЗАПИСКИ. 1963 ч. 7. За редакцією Володимира Янова. Мюнхен (1964). Форм. 240 x 170 мм. Стор. 237 + 3 нп.

Український Технічно-Господарський Інститут. НАУКОВІ ЗАПИСКИ. V (VIII). Мюнхен, 1964. Форм. 240 x 170 мм. Стор. 244 + 4 нп.

ЕНЦИКЛОПЕДІЇ І СЛОВНИКИ

Наукове Товариство ім. Шевченка. ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Словникова частина. (зошит) 19. Головний редактор — проф. д-р Володимир Кубійович. Видавництво „Молоде Життя", Мюнхен (1964). Форм. 250 x 177 мм. Стор. 1441 - 1520.

БІБЛІОГРАФІЯ

Б. Кравців і О. Оглоблин. МЕМУАРНА ЛІТЕРАТУРА. (Відбитка з Енциклопедії Українознавства — Словникова частина). Наукове Товариство ім. Шевченка. Париж — Нью-Йорк, 1964. Форм. 240 x 170 мм. Стор. 6 + 2 нп.

Ол. Соколишин. ШЕВЧЕНКІЯНА В АНГЛОМОВНІЙ ЛІТЕРАТУРІ. (Бібліографічна розвідка). Відбитка з „Овиду" — липень-вересень 1964, ч. 3 (130). Форм. 280 x 214 мм. Стор. 27-38.

М. Гаврилюк. БІБЛІОГРАФІЯ ПРАЦЬ ПРОФЕСОРА ЄВГЕНА ОНАЦЬКОГО. Уложив... Спілка Українських Науковців, Літераторів і мистців. Буенос Айрес, Арґентіна, 1964. форм. 217 x 157 мм. 58 + 2 нп.

ВАСИЛЬ ЧАПЛЕНКО — БІБЛІОГРАФІЯ ТВОРЧОСТИ. (Укладачка — Наталія Чапленко). (Ню Йорк), 1964. Форм. 280 x 217 мм. Стор. 4 нп + 12.

НОТИ

Ігор Соневицький. ЗИМА. Коляди, колядки і щедрівки. Українські пісні для фортепіяна. Четверта частина з циклю „Пори року". Ню Йорк, 1964. Форм. 280 x 215 мм. Стор. 12. (Обкладинка Л. Гуцалюка. На обкладинці назва англійською мовою: Ihor Sonevytsky: UKRAINIAN SONGS FOR THE PIANO. WINTER).

КАЛЕНДАРІ

АЛЬМАНАХ - КАЛЕНДАР „ПРОВИДІННЯ" СОЮЗУ УКРАЇНЦІВ КАТОЛИКІВ АМЕРИКИ НА РІК БОЖИЙ 1965. Видавництво Союзу Українців Католиків „Провидіння". Філядельфія, 1965. Форм. 230 x 153 мм. Стор. 194 + 8 нп. (оголошення).

КАЛЕНДАР „СЛОВО" на РІК 1965. Видавництво „Вільне Слово". Торонто, 1965. Форм. 230 x 156 мм. Стор. 96.

КАЛЕНДАР „ПОСТУП" НА РІК БОЖИЙ 1965. Річник п'ятий. Накладом Видавничої Спілки „Поступ". Вінніпеґ, 1965. Форм. 229 x 150 мм. Стор. 160.

ІЛЮСТРОВАНИЙ КАЛЕНДАР - АЛЬМАНАХ КАНАДІЙСЬКОГО ФАРМЕРА НА РІК 1965. Накладом „Канадійського Фармера" (1964). Форм. 255 x 185 мм. Стор. 160.

РІЗНЕ

ПІД ПРАПОРАМИ СУМА. Огляд діяльности Спілки Української Молоді Америки. Ілюстрований збірник. Видання Головної Управи СУМА. Нью-Йорк, 1964. Форм. 272 x 215 мм. Стор. 133 + 29 нп. (Обкладинка П. Андрусева).

50 ЮВІЛЕЙ УКРАЇНСЬКОЇ НАРОДНЬОЇ ПОМОЧІ, 1914-1964. Чікаґо, 22 листопада 1964. Форм. 255 x 180 мм. Стор. 20 + 4 нп. (Збірка газетних статтей, передрукованих офсетовим способом).

ЗЕЛЕНА КНИГА. У ДЕСЯТИЛІТТЯ ДІБРОВИ. 1954-1964. Видання Української Оселі „Діброва", (Дітройт), 1965. Формат 230 x 158 мм. Стор. 47 + 37 нп.

ПОСВЯЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ КАТОЛИЦЬКОЇ ЦЕРКВИ СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ — НЮАРК, Н. ДЖ. 16-го травня 1965. (Нюарк, 1965). Форм. 282 x 217 мм. Стор. 48 нп.

Ст. Ярема. УКРАЇНСЬКИЙ ПАНСІОН ДЛЯ СТАРШИХ В ТОРОНТІ, ОНТАРІО. Торонто, 1964. Форм. 215 x 144 мм. Стор. 8.

Читайте українські книжки і газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила

Збори Відділів Українського Народного Союзу

П'ЯТНИЦЯ, 9-го ЛИПНЯ 1965 р.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва Зап. Січ, Відд. 371, відбудуться в год. 8-ій веч. в Січовій залі. Відбудеться роздача дивіденди-чеків, тому кожний член повинен бути на зборах. — Ю. Баранюк, секр.

СУБОТА, 10-го ЛИПНЯ 1965 р.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Піврічні збори членів 204 Відд. ім. А. Гончаренка відбудуться в суботу, дня 10-го липня 1965 р. в залі укр. правосл. церкви, 206 Іст 11-та вул. в Ню Йорку, о год. 6-ій веч. З огляду на багато важливих справ до обговорення проситься членів прибути на ті збори. Члени, які залягають з вкладками — повинні їх якнайскоріше вирівняти, щоби не треба було їх суспендувати. — За Управу: П. Марко, голова, В. Палідвор, секретар.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Піврічні збори Б-ва св. Володимира, Відд. 130 відбудуться в суботу, 10 липня о год. 8-ій веч. в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7 вул. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. На порядку дня: звіт фін. секр. і Контр. Комісії. Проситься всіх членів вибрати свої чеки-дивіденди. — В. Піх, предс., М. Кравчук, кас., І. Малець, сек.

НЮАРК, Н. Дж. Місячні збори Т-ва ім. М. Грушевського 219 Відд. відбудуться 10 липня 1965 р. при 675 So. 19th Street, Newark, N. J. Проситься всіх членів прибути і відібрати чеки-дивіденди. — М. Юров, секр.

НЕДІЛЯ, 11-го ЛИПНЯ 1965 р.

РОЧЕСТЕР, Н. Й. Піврічні збори Т-ва Запорожська Січ, Відділ 367, відбудуться в неділю, 11 липня о год. 1:30 по полудні в Укр. Амер. Клюбі. Увага! Просимо, щоб члени явилися, бо великі зміни до статуту будуть рішені. — Ю. Кушнір, гол., Т. Песко, кас., В. Попович, секр.

КЛІВЛЕНД, Огайо. Піврічні збори Братства св. Василія Великого Відд. 364 о год. 2-ій в УНДомі, 3161 East 93rd St. На порядку нарад: звіт Управи і Контр. Комісії і роздача дивіденди. — В. Брездун, предс., Єв. Макарик, кас., В. Владика, секр.

ПЕРТ АМБОЙ, Н. Дж. Піврічні збори Б-ва св. о. Николая Відд. 104 УНС повідомляє всіх членів, що збори відбудуться дня 11 липня 1965 р о год. 2 по пол. в Народнім Домі під ч. 760 State St. Проситься усіх членів прибути на ті збори, де Управа здасть справоздання діловодства за 6 місяців і другі справи є до полагодження. — Г. Мисак, секр.

Посмертні згадки

АННА ГАБЛЯ, членкиня Т-ва Т. Шевченка Відд. 100 УНС в Гери, Інд., померла дня 4 травня проживши 82 літ. Походила з Зеньдрова, пов. Кросно, Зах. Україна. Полишила 2 синів і 4 дочки. Похована з церкви св. Михаїла на цвинтар Columet Park.

Вічна Їй Пам'ять!

Василь Бабяк, предс.

ВАСИЛЬ АНДРУСЯК, член Т-ва Т. Шевченка Відд. 100 УНСоюзу в Гери, Інд., помер дня 4-го квітня проживши 50 літ. Народжений в Гери, Інд. Полишив стареньку маму і одиноку сестру Анну. До УНС належав ціле своє життя.

Вічна Йому Пам'ять!

Василь Бабяк, предс.

ТЕОДОЗІЯ ЛУЧИШИН, членкиня Українського Народного Дому 316 Відділу УНСоюзу в Рочестері, Н. Й., померла по довгій недузі 24-го травня 1965 р. До УНС належала від 1923 р. Уроджена в Путятинцях 1898 р., Рогатинського повіту, Україна. Полишила в смутку мужа Михайла, і дочок Катерину Пригоду, Анну Гассяр, Рут Коген і синів Володимира і Степана. Похорон відбувся 28 травня 1965 року. Похована на цвинтарі Holy Sepulchre.

Вічна Їй Пам'ять!

Управа

ТАРЗАН, ч. 5461. Заздрість...

Напруження збільшувалося коли чоловіки перебували в таборі. Були познаки заздрісної ворожости між Фіпсом і Рідом.

Мавполюд хвилювався. Він знав, що Клайд був небезпечний, згідно із загальною думкою...

— Дон... А як справа з водою? — нагло запитав Тарзан. Рід вагався. — Добре... Я зараз...